

YAPRAKLI ÇOCUK TAKVİMİNİN DEĞERLER EĞİTİMİ VE ON KÖK DEĞER AÇISINDAN İNCELENMESİ¹

The Investigation of Children Date Block in Terms of Values Education and Ten Root Values

Burcu ÇİMEN

fen.burcu@gmail.com

Nilüfer SOLMAZ

nilufersolmaz0909@gmail.com

Didar Reyhan BİRİCİK

didarreyhanbiricik@gmail.com

MAKALE BİLGİSİ

Makale Geçmişi:

Geliş: 17 Ağustos 2021

Kabul: 26 Ocak 2022

Anahtar Kelimeler:

Yapraklı Takvim, On Kök Değer, Değerler Eğitimi, Zaman Yönetimi

© 2022 PESA Tüm hakları saklıdır

ÖZET

Hayatın içine sinmiş, toplum tarafından anlam yüklenen çok boyutlu ve öznel yapılar olan kültürel miraslardan biri yapraklı takvimlerdir. Teknolojik araçların hızla yaygınlaştığı günümüzde, zaman algısının farklılaşmasıyla birlikte önemini kaybetmeye başlayan ama üstlendiği fonksiyonların anlamı kaybolmayan yapraklı takvimler toplumun kültürel yapısını yansıtmaktadır. Çalışmanın amacı; 2020 yılına ait bir yapraklı çocuk takvimi olan Çamlıca Çocuk Takvimi'nin adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik kök değerleri çerçevesinde incelenmesi ve yapraklı takvimlerin önemini değerler eğitimi açısından ortaya koyulmasıdır. Çalışmada takvim yaprakları bölümlere ayrılarak her güne ait takvim yaprağı doküman analizi yöntemiyle incelemeye alınmıştır. İnceleme sonucunda her günün takvim yaprağında vurgulanan değerleri belirlenmiştir. Kök değerlerin her birinin dikkate değer şekilde vurgulandığı ve takvimin değerler açısından zengin bir içerik sunduğu tespit edilmiştir. Takvimde yer alan içeriklerin kök değerlerle ilişkisinin, değerlerin anlaşılması ve içselleştirilmesi bakımından öğrencilere sunulmasının onlara faydalı olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmanın öğrencilerde yapraklı takvimler aracılığıyla hedeflenen değerlerimizin nasıl vurgulandığı konusunda farkındalık oluşturması, öğrencilere zaman yönetiminin kazandırılması ve değerler eğitimine çeşitlilik sağlaması bakımından katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

ARTICLE INFO

Article History:

Received: 17 August 2021

Accepted: 20 January 2022

ABSTRACT

Date blocks, which are one of the cultural heritages, are multidimensional and subjective structures that have permeated life and are given meaning by the society. Date blocks, which have started to lose their importance with the differentiation of time perception, but preserve the meaning of the functions they undertake, reflect the cultural structure of the society. The aim of the study is to examine the Çamlıca Children's Calendar, a date block for children for 2020, within the framework of the root values of justice, friendship, honesty, self-control, patience, respect, love, responsibility, patriotism and benevolence,

¹ Bu çalışma "TÜBİTAK 15. Ortaokul Öğrencileri Araştırma Projeleri Yarışması" Bursa bölge finalinde "Her Güne Yeni Bir Sayfa Açan Değerlerimiz" adlı proje olarak sunulmuştur.

Keywords:

Date block, Ten root values, Values education, Time management

© 2022 PESA All rights reserved

and reveal the importance of leafy calendars in terms of values education. In the study, the blocks were divided into sections and the blocks of each day was taken into document analysis. As a result of the examination, the values highlighted on the block of each day were specified. It has been underlined that each of the root values is emphasised remarkably and the date block offers a rich content in terms of values. It has been concluded that it would be beneficial for students to present the content in the date block with the root values in terms of understanding and internalising the values. It is thought that the study will contribute to creating awareness in students about how our targeted values are emphasised through date blocks, providing students with time management and providing diversity to values education.

GİRİŞ

Değer, kullanıldığı bağlama göre farklı şekillerde tanımlanan geniş yelpazeye sahip bir kavramdır. Değer, nesnelere ve olaylara insanların verdiği önemin niteliğidir (Hançerlioğlu, 2012). İnsanların kendi yaşamlarında doğru veya yanlış olarak nitelendirdiği düşünceleri, istenen veya istenmeyen yargıları değer kavramı ile açıklanır (Dilmaç, Deniz ve Deniz, 2009). Değerlerin insanların duygu, düşünce ve davranışlarıyla ilişkili olduğu bilinmektedir. Değerler insan davranışlarını ele alır ve yorumlar. Bireysel ve toplumsal bakış açılarıyla değerler hem kişinin tutum ve davranışlarını, bilişsel süreçlerini etkilemesi hem de toplumun kültürel kalıplarıyla etkileşimde olup onların yansıması olarak değerlendirilmesi yönüyle ön plandadır (Ulusoy ve Dilmaç, 2016).

Toplumlar arası farklılık gösterse de, her toplumun ideal insan yetiştirme doğrultusunda bazı değerleri vurguladığı ve göz ardı etmeden nesilden nesile aktarılmasını sağladığı bilinmektedir. Bu değerler her dönem yaşatılmaya çalışılmaktadır. Günümüz toplumlarında da eğitim kurumları bilişsel hedeflerinin yanında saygılı, dürüst, vatansever ve adil olmak gibi duyuşsal hedefler olarak nitelendirilen değerlerin nesilden nesile aktarılması ve yaşatılması görevini üstlenmiştir. Öğrencilerin ahlaki gelişimlerine katkıda bulunmak ve karakter gelişimlerini desteklemek amacıyla değerlerin öğrencilere aktarılması önem taşımaktadır (Belet ve Deveci, 2008; Topal, 2019). Bir toplumun gelişebilmesi bilimsel gelişmelerle üretilen bilgiyi insanlık yararına kullanabilen, yüksek ahlaki değerlere sahip bireylerin yetiştirilmesine bağlıdır. Eğitimin temel amacı ahlaki karakter gelişimi olarak kabul edilmektedir. Okulların işlevlerinden biri öğretim programlarında açık şekilde ifade edilen veya edilmeyen değerleri öğrencilere aktararak onların ahlaki gelişimini desteklemek ve karakter gelişimini olumlu yönde etkilemektir (Akbaş, 2008). Okullarda değerlerin öğretilmesi ve öğrencilere yaşatılması “değerler eğitimi” çerçevesinde yürütülmektedir (Meydan, 2014). Değerler eğitimi uluslararası boyutta ahlak eğitimi, karakter eğitimi, etik eğitimi, kişisel ve toplumsal eğitim, vatandaşlık eğitimi, dini eğitim şeklinde farklı isimlerde yürütülse de içeriğinde yeni nesile temel insani değerler kazandırma hedefi bulunmaktadır (Lovant ve Toomey, 2009).

Öğretim programlarının hazırlanmasında öğrencinin hayatını değerlerle çepeçevre saran bütüncül yaklaşımların bulunması, değerler eğitiminin tüm derslerin müfredatlarında bulunması gerekliliği vurgulanmaktadır (Ekşi, 2003). Türkiye’de 1900’lü yıllardan başlanarak yayınlanmış olan ilkökul, ortaokul ve ilköğretim okulu programlarında dönemlere göre değişimler göstermekle birlikte değerlerin yer aldığı görülmektedir (Keskin, 2008). Günümüzde geleceğe yönelik bir planlama şeklinde hazırlanan “Eğitimde 2023 Vizyonu” çerçevesinde okullarda bütüncül olarak değerler eğitiminin önemine değinilmiştir. Ayrıca belgede gelecek nesillerin güçlü karaktere sahip olması, değerlerine sahip çıkması için bu değerleri içselleştirmesini destekleyen eğitim-öğretim çalışmalarına önem verilmesi açıklanmıştır (MEB, 2018).

Milli Eğitim Bakanlığı 2017 yılında müfredatta yapılan değişikliklerle “Değerler Eğitimi” konusunu gündeme getirmiş ve müfredatlarla öğrencilere kazandırılması gereken “adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik şeklinde on kök değeri” belirtmiştir (TTKB, 2017). 2018 yılında derslerin öğretim programları yenilenmiş, yayımlanan öğretim programlarında “değerlerimiz” adıyla bir başlık eklenmiştir. Bu başlığın altında da on kök değer

vurgulanmıştır. Kök değerler, derslerin öğretim programlarında ortak başlık altında yer verilmiş olsa da bu değerlerin öğrencilere nasıl kazandırılması gerektiği ile ilgili detaylı açıklamalar öğretim programlarında belirtilmemiştir. Bu değerlerin nasıl ve hangi etkinliklerle kazandırılması gerektiği eğitim kurumlarına ve öğretmenlere bırakılmıştır (Aktepe ve Tahiroğlu, 2016). Okullarda kullanılan kaynaklar vasıtasıyla değerlerin örtük bir şekilde öğrencilere aktarılmasını gerçekleştirilebilir. Yazılı ve sözlü edebiyat ürünlerinin, ders kitaplarının, ders içi kullanılan materyallerin ve kaynakların, önemli kişilerin yeni nesillere değer kazandırmada etkili olduğu düşünülmektedir (Demircioğlu ve Takdemir, 2008; Kılcan, 2016). Alanyazında edebi eserlerdeki ve ders kitaplarındaki değerlerin incelenmesini gerçekleştiren araştırmalar ve projeler bulunmaktadır (Bulut, 2021; Girmen, 2013; Gülgil, Kılcan, Kılıçoğlu, Kurtoğlu, 2019; Sönmez, 2014; Kasapoğlu, 2013; Şimşek, 2015, Teksan, 2012).

Hayatın içine sinmiş, toplum tarafından üstüne anlam yüklenen çok boyutlu ve öznel yapılar olan kültürel miraslardan biri yapraklı takvimlerdir. Teknolojik araçların hızla yaygınlaştığı günümüzde, zaman algısının farklılaşmasıyla birlikte önemini kaybetmeye başlayan ama üstlendiği fonksiyonların anlamı kaybolmayan yapraklı takvimler kültürel yapıyı yansıtmaktadır (Şenkardeşler, 2013). Teknolojilerin toplumsal hayatta henüz söz sahibi olmadığı dönemlerde insanların gündelik bilgilerinin oluşmasında, sohbet konularının belirlenmesinde, dünya ile belli bir bütünselliğin sağlanmasında takvimler kültürümüzde önemli bir yer oluşturmuştur (Dirican, 1999). Parlak (2012) yaptığı çalışmada takvimlerin elde edilmesinin kolaylığı, düşük maliyeti ile yaygın bir eğitim aracı olarak her evde bulunmasının gerekliliğini belirtmiştir. MEB (2020) zaman yönetimini, merakı, iş birliğini, paylaşmayı, değerlerin önemini vurgulaması ve saatli maarif takvimi sıcaklığını yansıtmayı amacıyla “Eğitim Takvimi” uygulamasını başlatmıştır. Özellikle yapraklı takvimler zaman algısını oluşturmasının yanında sosyal, kültürel ve eğitsel içerikleri ile akademik bir değere sahiptir (Er, 2016).

Yapraklı takvimlerin okuyucularda zaman algısını oluşturması, toplumsal, kültürel ve eğitsel içeriklere sahip olması bakımından öğrenciler tarafından takip edilen bir eğitim kaynağı olarak kullanılabilmesi düşünülmektedir. Öğrencilere kazandırılması gereken değerlerin yapraklı çocuk takvimlerinde nasıl vurgulandığının tespit edilmesi önem taşımaktadır. Bu bağlamda tarihimizdeki önemli kültürel miraslardan olan yapraklı takvimlerin kullanılmasıyla öğrencilere kazandırılması istenen değerlerin ne ölçüde aktarıldığının belirlenmesi için değerlerin yapraklı çocuk takvimlerinde nasıl vurgulandığının incelenmesi gerekmektedir. Çalışmanın amacı, 2020 yılına ait bir yapraklı çocuk takviminin adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik kök değerleri çerçevesinde incelenmesi ve yapraklı takvimlerin önemini değerler eğitimi açısından ortaya koyulmasıdır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışmada, 2020 yılına ait yapraklı çocuk takvimlerinden biri olan Çamlıca Çocuk Takvimi adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik kök değerleri çerçevesinde incelenmesi amacıyla yorumlayıcı yaklaşımın ön plana çıktığı nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Verilerin analizinde doküman analizinden faydalanılmıştır. Yazılı belgelerin sistematik olarak titizlikle incelenmesini sağlayan nitel araştırma yöntemlerinden biri doküman analizidir (Wach, 2013). Belgeleri incelemek ve değerlendirmek için sistematik bir yol olan doküman analizi, araştırılması planlanan olgu ve durumlar ile ilgili bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesi olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak incelenen yapraklı çocuk takvimi doküman analizine kaynaklık etmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veriler “özlü söz, kelime günlüğü, tarihte bugün, bilmece, tekerleme ve tarihsel, bilimsel veya dinsel içerikli okuma parçası” şeklinde bölümlerden oluşan renkli tasarımı, yapraklı çocuk

takviminden elde edilmiştir. Takvimde yer alan bölümler günlük şekilde, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 2018 yılında yayımlanan öğretim programlarında bulunan kök değerler (adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik) göz önünde bulundurularak incelenmiş, bu değerlerin yapraklı çocuk takviminde bulunma durumları analiz edilmiştir.

Veri Analizi

İncelenen eserden elde edilen veriler, nitel veri analizi tekniklerinden betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Betimsel analiz yönteminde veriler, önceden literatür destekli olarak belirlenen kavramsal çerçeve ve temalara göre düzenlenir ve yorumlanır. Ayrıca incelenen veriden yapılan doğrudan alıntılarla temalar desteklenir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu bağlamda çalışmamızda betimsel analizle kök değerler temalar olarak belirlenip her günün takvim yaprakları ayrı ayrı çözümlenmiştir. Takvimde yer alan içerik aynen alıntılar yapılarak çalışmanın bulgular kısmında sunulmuştur. Araştırmacıların analizlerinin karşılaştırılmasını ve anlaşılmasını kolaylaştırmak için takvim yaprağı bölümlere ayrılmıştır. Bölümler Şekil 1’de gösterildiği şekilde her yaprakta “Özlü söz- 1. bölüm, Kelime günlüğü- 2. bölüm, Bugün ne olmuş- 3. bölüm, Altın bilgi, tekerleme veya bilmece- 4. bölüm, Üç dil bir mana-5. bölüm, Okuma parçası-6. bölüm” olarak belirlenmiştir.

Şekil 1: Bölümleri Örneklendiren Takvim Yaprakları

İstanbul
İmsak: 6:31
Sabah: 6:51
Günay: 8:38
Öğle: 13:13
İkindi: 15:38
Akşam: 17:48
Yatsı: 19:04
Kible S: 11:06

22
Salı

Av Dönüşü: 13:24
Ay Batışı: 0:03

ARALIK
2020

Hicri: 7 Cemazıyevvel 1442

1. Bölüm Özlü Söz
Her şey aklı; akıl ise tecrübeye muhtaçtır.
(Anonim)

2. Bölüm KELİME GÜNLÜĞÜ
Tercüme: Çevirme, karşılaştırmalı yazılı tercüme olan sözlük türüdür, çocukların kolayca kavrayabileceği öğütlerdir. Güreşe yeni başlayan dövüşçü tecrübeli dövüşçülerden yardım ederlerdir.

3. Bölüm
BUGÜN NE OLMUŞ? Sultan Üçüncü Murat Han'ın tabası çikrap (1574)

4. Bölüm ALTIN BİLGİ
Sultan Üçüncü Murat, Osmanlı pedagoğlarının en çok ilmi sahibi olanlarından. Etkiden kitap ve kalem hiç düşmemiş. Şair ruhlu olan sultan, "Müred" mekâlesine güler yazardı.

5. Bölüm
ÜÇ DİL BİR MANA
Pleased to meet you.
تَرْكَبُكَ
Tanıştığımıza memnun oldum.

6. Bölüm EĞİK MİNARE
Mimar Sinan, Selimiye Camii'nin minaresini inşa ederken yanına bir çocuk gelmiş. Sinan'a minarelerden birinin eğri olduğunu söylemiş. Mimar Sinan şaşırarak hangisinin eğri olduğunu sormuş. Çocuk eliyle göstererek caminin doğusundaki ikinci minareyi göstermiş. Mimar Sinan, minareye bakıp çocuğun haklı olduğunu söyleyerek çocuğa minareyi beraber düzeltme teklifinde bulunmuş. Çocuk da kabul etmiş. Mimar Sinan, çocukla beraber malzemelerin arasından bir halat çıkarmış. Halatı minareye dolayıp, diğer ucunu şerefedenden aşağıya atmış. Çocuğa da "Gel ipin ucunu tut, beraber düzeltelim." demiş. Halatın ucunu yerden alıp var gücüyle çekmeye başlamışlar. Uzunca uğraştan sonra kan ter içinde kalmışlar. Mimar Sinan, çocuğa sormuş.
"Şimdi bak bakalım, minare düzeldi mi?" demiş. Çok yorulmuş olan çocuk tekrar minareye bakmış ve "Evet, şimdi düzeldi." demiş. Çocuk büyük bir iş başarmanın gururu ve sevinciyle Mimar Sinan'ın yanından ayrılmış. Minare gerçekte eğri değilmiş. Ancak Mimar Sinan, sonradan oluşabilecek yanlış anlamalar için bu şekilde davranmış.

Takvimde yer alan her bir kök değerlere yönelik doğrudan alıntılar yapılmıştır. Ayrıca yer alan kök değerlere ait içeriğin hangi gün, ay ve bölümde yer aldığına yönelik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur. Çalışmanın geçerliliğini ve güvenilirliğini sağlamak için inandırıcılık, aktarılabirlik ve tutarlık kavramları göz önünde bulundurulmuştur (Lincoln ve Guba, 1985). Çalışmanın inandırıcılığını sağlamak için araştırmacıdan kaynaklı yanlılıları en aza indirmek, değer gruplarıyla ilgili içerikleri net şekilde saptamak amacıyla çözümlenmiş veriler ile ilgili iki Türkçe alan uzmanlarından teyid alınmıştır. Ayrıca alan-yazın taramasının ardından kodlama için kullanılan kök değerler, alan-yazında yer alan açıklamalara uygun olarak içerik içinde taranmıştır. Doğrudan alıntıların takvim yaprağından hiç değiştirilmeden kullanılması tekniklerine önem verilmiştir. Çalışmanın benzer araştırmalara aktarılabirlik olması gerekçesiyle, çalışmanın deseni, veri toplama aracının oluşturulması ve verilerin analizi işlemleri detaylı olarak okuyucuya sunulmuştur. Çalışmanın tutarlılığı için kodlara uygun veriler, araştırmacılar tarafından ayrı ayrı oluşturulup karşılaştırma yoluna gidilmiş, nitel araştırmalar üzerine çalışmalar yapan başka bir araştırmacı tarafından da verilerin kontrolleri sağlanmıştır (Merriam, 2013).

BULGULAR

İçerikteki kök değerler analiz edilirken kök değerlere ait içeriğin hangi gün, ay ve bölümde yer aldığına yönelik bilgiler Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1: 2020 Yılına Ait Çamlıca Çocuk Takvimi'nde Tespit Edilen Kök Değerler

Kök Değerler	Kök Değer Sayısı	Değerin Yer Aldığı Sayfalar (Gün-Ay/Bölüm)
Sevgi	79	6-1/1, 6-1/6, 8-1/2, 29-1/1, 1-2/6, 10-2/2, 14-2/6, 19-2/1, 26-2/2, 27-2/6, 26-3/1, 28-3/1, 2-4/1, 16-4/3, 21-4/3, 2-5/1, 2-5/4, 4-5/6, 9-5/1, 10-5/1, 13-5/4, 13-5/6, 15-5/6, 22-5/4, 23-5/6, 24-5/1, 31-5/1, 5-6/1, 7-6/1, 8-6/6, 12-6/1, 13-6/6, 17-6/6, 24-6/6, 27-6/1, 1-7/1, 5-7/1, 9-7/6, 14-7/1, 24-7/1, 24-7/6, 26-7/1, 27-7/6, 5-8/1, 15-8/1, 18-8/1, 23-8/1, 23-8/6, 24-8/6, 28-8/1, 5-9/1, 13-9/6, 2-9/6, 24-9/6, 25-9/6, 26-9/1, 20-9/1, 30-9/1, 6-10/1, 11-10/1, 24-10/6, 30-10/6, 6-11/6, 7-11/1, 12-11/3, 13-11/6, 22-11/6, 29-11/6, 2-12/1, 10-12/2, 12-12/1, 13-12/6, 16-12/2, 18-12/1, 22-12/6, 26-12/2, 27-12/6, 28-12/6
Saygı	51	14-2/1, 17-2/1, 18-2/1, 19-2/6, 27-2/6, 6-3/1, 20-3/1, 24-3/6, 17-4/1, 27-4/1, 28-4/1, 12-5/2, 13-5/6, 23-5/6, 24-5/1, 7-6/1, 9-6/1, 12-6/6, 16-6/1, 17-6/1, 27-6/6, 9-7/6, 12-7/1, 18-7/1, 26-7/1, 3-8/6, 5-8/1, 12-8/1, 23-8/1, 29-8/1, 1-9/6, 11-9/6, 13-9/6, 25-9/1, 25-9/6, 1-10/6, 4-10/1, 9-10/6, 13-10/6, 5-11/2, 11-11/6, 12-11/1, 18-12/2, 29-11/6, 6-12/2, 13-12/1, 22-12/6, 25-12/1, 26-12/1, 27-12/6, 31-12/6
Vatanseverlik	51	2-1/3, 3-1/3, 8-1/1, 8-1/6, 11-1/6, 24-1/3, 25-1/6, 27-1/3, 27-1/6, 28-1/3, 1-2/3, 12-2/3, 13-2/3, 23-2/3, 2-3/3, 7-3/3, 9-3/3, 12-3/3, 18-3/6, 2-4/4, 9-4/6, 18-4/6, 3-5/6, 19-5/3, 26-5/6, 28-5/1, 29-5/1, 29-5/3, 29-5/6, 19-6/6, 23-6/6, 26-6/6, 15-8/1, 22-8/6, 23-8/1, 23-8/6, 24-8/6, 6-9/3, 7-9/3, 16-9/1, 16-9/6, 30-9/3, 3-11/2, 8-11/4, 13-11/2, 27-11/1, 6-12/6, 12-12/3, 24-12/3, 30-12/3
Sorumluluk	49	13-2/1, 13-2/6, 15-2/2, 19-2/2, 26-2/1, 27-2/6, 13-3/6, 12-4/1, 15-4/1, 15-4/6, 25-4/3, 30-4/1, 3-5/6, 7-5/4, 7-5/6, 8-5/6, 11-5/6, 12-5/1, 13-5/3, 14-5/6, 16-5/4, 26-5/1, 9-6/6, 11-6/1, 3-7/2, 4-7/1, 1-10/6, 17-10/1, 18-10/1, 1-11/6, 2-11/6, 3-11/6, 6-11/6, 13-11/6, 15-11/6, 23-11/6, 1-12/6, 3-12/1, 3-12/6, 4-12/6, 11-12/6, 15-12/6, 16-12/3, 22-12/2, 22-12/6, 25-12/6, 27-12/1, 27-12/6, 29-12/2
Dostluk	40	12-2/6, 14-2/1, 23-2/6, 27-2/6, 20-3/1, 22-4/1, 25-4/2, 25-4/6, 1-5/1, 2-5/6, 3-5/4, 4-5/6, 6-5/1, 7-5/4, 8-5/6, 17-5/4, 19-5/4, 22-5/6, 24-5/4, 9-6/6, 13-6/6, 15-6/1, 3-8/1, 4-8/1, 5-8/1, 13-8/1, 13-8/6, 14-8/6, 22-8/1, 28-8/1, 3-10/6, 14-10/1, 19-10/1, 23-10/1, 30-10/1, 30-10/6, 29-11/1, 1-12/4, 2-12/1, 27-12/6, 29-12/1
Yardıms severlik	40	18-1/1, 7-2/1, 11-2/3, 19-2/1, 20-4/1, 22-4/1, 23-4/6, 25-4/6, 29-4/1, 1-5/1, 3-5/4, 6-5/1, 13-5/1, 19-5/2, 20-5/1, 21-5/6, 23-5/6, 3-6/1, 5-6/6, 8-7/1, 13-7/1, 18-8/1, 13-9/6, 17-9/1, 2-10/6, 6-10/6, 13-11/1, 13-11/6, 14-11/6, 22-11/6, 29-11/6, 6-12/6, 7-12/1, 10-12/1, 15-12/1, 15-12/3, 19-12/3, 19-12/4, 20-12/1, 24-12/1
Özdenetim	38	4-1/6, 27-2/6, 5-4/1, 10-4/1, 11-4/6, 12-4/6, 25-4/3, 26-4/1, 7-5/6, 12-5/4, 14-5/6, 25-5/6, 4-6/1, 9-6/6, 11-6/6, 18-6/6, 3-7/1, 17-7/1, 23-7/1, 6-8/1, 9-8/1, 1-9/1, 7-9/1, 11-9/1, 18-9/1, 9-10/1, 11-10/6, 16-10/1, 17-10/1, 29-10/1, 1-11/1, 16-11/1, 16-11/3, 18-11/6, 22-11/1, 22-11/2, 6-12/1, 10-12/6, 16-12/2, 18-12/6
Dürüstlük	38	4-1/1, 1-2/6, 27-2/6, 1-4/1, 3-4/1, 14-4/1, 27-4/1, 3-5/1, 4-5/1, 7-5/6, 16-5/6, 18-5/6, 20-5/4, 18-6/6, 28-6/1, 4-7/1, 6-7/1, 19-7/6, 30-7/6, 2-8/6, 14-9/6, 2-10/1, 12-10/6, 25-10/1, 28-10/6, 30-10/1, 6-11/1, 7-11/1, 8-11/6, 17-11/1, 30-11/1, 29-11/6, 4-12/6, 8-12/1, 29-12/6, 30-12/1
Sabır	26	15-1/1, 18-3/1, 9-4/1, 13-4/6, 18-4/1, 18-4/6, 11-5/6, 18-5/4, 22-5/1, 26-5/1, 8-7/6, 26-8/1, 7-10/1, 15-11/1, 20-11/1, 5-12/6, 1-6/1, 18-6/1, 3-9/6, 19-9/1, 24-9/1, 11-12/3, 14-12/6, 7-12/1, 23-12/6, 29-12/3
Adalet (Adil olma)	23	1-2/6, 27-2/6, 4-4/6, 6-5/1, 7-5/4, 9-5/1, 12-5/1, 13-5/1, 16-5/6, 18-5/1, 18-5/6, 26-5/1, 1-6/1, 2-6/1, 14-6/1, 6-7/1, 4-9/6, 17-9/2, 27-10/1, 31-10/2, 6-12/6, 9-12/1, 27-12/6

Tablo 1’de 2020 yılına ait Çamlıca Çocuk Takvimi’nde işlenen değerler yer almaktadır. Eserde geçen değerler “kök değerler” teması altında incelenmiştir. Kök değerlerin tamamının takvimin genelinde işlendiği görülmüştür. Takvimde işlenen kök değerlerden en fazla sevgi (79) kök değerinin yer aldığı tespit edilmiştir. Sevgi kök değerini sırasıyla saygı (51), vatanseverlik (51), sorumluluk (49), dostluk (40), yardımseverlik (40), özdenetim (38), dürüstlük (38), sabır (26) ve adalet (23) kök değerleri izlemektedir.

Sevgi Kök Değeri

Aile birliğine önem verme, fedakârlık yapma, güven duyma, merhametli olma ve vefalı olma davranışlarını kapsayan sevgi kök değerine ilişkin takvimde yer alan örnekler sunulmuştur. Takvimde yer alan sevgi değeri, insanların birbirini sevmesinden ziyade iyilik yapma, ailevi ilişkileri önemseme, fedakar ve merhametli olma şeklinde geniş bir çerçevede değerlendirilmiştir. Değerler eğitimi bağlamında Abacı (2018) Behiç Ak’ın çocuk kitapları eserleri, Aydoğdu ve Alkan (2020) Behiç Ak’ın Tavşan Dişli Bir Gözlemcinin Notları eseri, Bulut (2021) Ayla Kutlu’nun Merhaba Sevgi adlı çocuk romanı, Otmar ve Erdem (2019) Yalvaç Ural’ın çocuk edebiyatı eserleri, Özay (2019) Ülker Köksal’ın romanları, Özbaşı (2020) Aytül Akal masalları eserlerinin doküman analizlerinin yapıldığı çalışmalarında benzer şekilde sevgi değerinin en çok yer alan değer olduğu görülmektedir.

Ayet-i Kerime: Kur’an Kerim’de (mealen) şöyle buyrulmaktadır: *Rabbim ancak kendisine ibadet etmenizi ve ana babaya iyilik yapmanızı kat-i olarak emretti* (6 Ocak- 1. bölüm). Örnekte anne baba sevgisi yer almaktadır.

Kelime günlüğü: Şefkat: Koruma, acıma ve esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi anlamı taşımaktadır. *Annesinin şefkati, ona ayrı bir güven veriyordu* (10 Şubat- 2. bölüm). Örnekte şefkat sözcüğünün sevgi ile bağlantısı vurgulanmıştır.

Okuma parçası: İslam’ın bizden istediği güzel huylardan bazıları şunlardır: İnsanlarla iyi geçinmek ve onlara iyi davranmak, yumuşak sözlü olmak, kaba davranmamak, elinden geldiği kadar herkese iyilik yapmak, hastalara ve yaşlılara iyi davranmak şeklindedir (27 Şubat-6.bölüm). İslam’ın istediği güzel huylar sevgi kök değerinin içerisinde yer alan iyilik yapma ve merhametli olma davranışları çerçevesindedir.

Hadis-i Şerif: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: *Muhakkak cennette daru’l ferah (ferah evi) vardır. Oraya ancak çocukları sevindiren kimseler girebilir* (2 Nisan- 1. bölüm). Örnekte çocuk sevgisi vurgulanmıştır.

Deyim: Göze girmek: Davranış ve yetenekleriyle herkesin ilgi ve sevgisini kazanmak. *Fatih, erdemli ve ahlaklı davranışların okulda hemen öğretmenlerin gözüne girmişti* (21 Nisan- 3. bölüm).

Özlü söz: İyilik, insanları birbirine bağlayan altın zincir gibidir (Anonim) (2 Mayıs- 1. bölüm).

Mani: Kusurum varsa bakma!

Ormanda ateş yakma!

İyilik et herkese,

Fakat başına kakma! (2 Mayıs- 4. bölüm). Manide yer alan iyilik yapma davranışı sevgi kök değerinde ele alınmaktadır.

Okuma parçası: Din Kardeşini Allah için Sevmek- Resulullah Efendimiz (s.a.v.) buyurdular: *“Bir adam, başka bir köyde bulunan bir kardeşini ziyarete gitti. Allahü Teala, yolu üzerine bir meleği gönderdi. Adam meleğin yanına geldiğinde melek ona: “Nereye gidiyorsun?” dedi. Adam: “Şu köyde bir kardeşim var, onu ziyarete gidiyorum.” dedi. Melek: “Peki gitmekte senin için bir menfaat var mı? diye sordu. Adam “Hayır, sadece onu Allah için sevdiğimden gidiyorum.” dedi. Melek ona; “Muhakkak ben sana,*

senin onu sevdiğin gibi Allahü Teala'nın da seni sevdiğini bildirmek için gönderildim." dedi (27 Temmuz- 6. bölüm). Metinde kardeş sevgisine vurgu yapılmıştır.

Okuma parçası: ...İslam dini, insanların birbirleriyle görüşüp konuşmalarına, toplum halinde medeniyet üzerine yaşamalarına büyük bir önem vermiştir. Müslümanların birbirleriyle geçinmelerinde samimiyet, tevazu, yardımlaşma, nezaket, saygı ve sevgi gibi nice değerler, önemli bir yer edinmektedir. Bir Müslüman; herkese karşı tatlı dilli, güler yüzlü, açık kalpli olmalıdır. Herkesle güzel şekilde görüşmeli, insanlara eziyet vermekten kaçınmalıdır (13 Eylül- 6. bölüm).

Kelime günlüğü: Fedakar: Karşıdakinin menfaatini, kendi menfaatinden üstün tutup ona göre davranan kimse, özverili. Müdür Bey, "Fedakar ve ahlaklı çocuklar yetiştirmek için çabalıyoruz." dedi (16 Aralık- 2. bölüm).

Saygı Kök Değeri

Alçakgönüllü olma, başkalarına kendine davranılmasını istediği şekilde davranma, diğer insanların kişiliklerine değer verme, iletişimde olan kişinin konumunu, özelliklerini ve durumunu gözetme üzerine tutum ve davranışları kapsayan saygı kök değerine ilişkin takvimde yer alan örnekler sunulmuştur. Sevgi değeriyle birlikte sıklıkla vurgulanan saygı değerinde alçakgönüllü olma, insanlara değer verme, okuduğu kitaplara, çevresindeki yaşlılara ve öğretmenlerine saygı duymayı yansıtan davranışlar işlenmiştir. Anne, baba, öğretmen ve yaşlılara saygı duyulması davranışlarının çocuk eserlerinde yer verilmesi saygı değerinin kazandırılmasına yardımcı olmaktadır (Demirkazık, 2012).

Özlü söz: İmam-ı Azam Hazretlerine "Bu kadar ilmi nasıl öğrendiniz?" diye sorulunca; "Kitaplarıma ve hocalarıma saygılı davranarak öğrendim." demiştir (17 Şubat- 1. bölüm).

Okuma parçası: Peygamber Efendimiz (s.a.v.), insanların en üstünü, peygamberlerin en faziletlisidir. O kadar yüksek mertebesine rağmen çok mütevazı idi. Kimseyi küçümsemez, kimseyi mahcup etmezdi. Kimseleri kırmazdı. Zengin, fakir seçmez ama zayıfları, fakirleri daima gözetirdi (24 Mart- 6. bölüm).

Hadis-i Şerif: Resullullah Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: *Muhakkak ihtiyar bir Müslümana tazim ve hürmette bulunmak (saygı göstermek) Allahü Teâlâ'ya hürmettedir* (17 Nisan- 1. bölüm).

Okuma parçası: Saygı ve sevgi, büyükler ile küçükler arasındaki uçurumu kaldıran köprülerdir. Mesela ebeveynlerimiz bize hitap ederken çocuğum, evladım, biz de onlara seslenirken anneciğim veya babacığım gibi saygı ve sevgi ifadeleri kullanırız. Sevgi ve saygı kalpten gelip dilden dökülür (13 Mayıs- 6. bölüm).

Okuma parçası: Güzel bir söz sadakadır. Bir Müslümanın kardeşinin yüzüne tebessüm etmesi, alçakgönüllü davranması da bir sadakadır (23 Mayıs- 6. bölüm).

Özlü söz: Ayağının altındaki karıncanın halini bilmiyorsan, unutma ki filin ayağı altında da sen öylesin. (Sadi Şirazi) (9 Haziran- 1. bölüm).

Okuma parçası: ...Bahçenin en büyük ağacı sedir ağacıydı. Bahçenin eski ağacı olduğu için kendi kendini beğenmeye, diğer ağaçlara tepeden bakmaya başlamıştı. Dallarının genişliği, güzelliği, uzun boyu ile kibirlenen sedir ağacı bir gün: " Bu cevizi yanımdan alın, boyu da zaten kısa" dedi. Bir süre sonra ceviz ağacı kesildi. Çok geçmeden bu inciri de sökün! Çok kırılğan, dalları dayanıklı değil" diye şikayet edince incir ağacı da gitti. "Çevremde bu elma ağaçlarını da kaldırın. Kuşlar meyvelerini yemek için geliyor, beni rahatsız ediyor." dedi sedir ağacı. Elma ağaçları da ortadan kaldırıldı. Böylece sedir ağacı birer birer bütün ağaçları kestirmeye başlamıştı. Artık, kocaman bahçenin tek hakimi olduğunu düşünüyordu. Ama yanılmıştı. Alçak gönüllü olmayıp kibirli davrandığı için yalnız kalmıştı. Bir gün çok yağmur yağdı, fırtına koptu, büyük bir sel oldu. Güzeller güzeli sedir ağacı bütün kuvveti ile direndi. Uzun kökleriyle toprağa sarıldı. Ama yanında ona destek olacak başka ağaç bulunmadığı için rüzgar sediri devirdi (11 Eylül- 6. bölüm).

Vatanseverlik Kök Değeri

Çalışkan olma, dayanışma, kurallara ve kanunlara uyma, sadık olma, tarihsel ve doğal mirasa duyarlı olma, toplumu önemsemeye yönelik tutum ve davranışları kapsayan vatanseverlik kök değerine ilişkin takvimde yer alan örnekler sunulmuştur. Vatanseverlik değerinde tarihi mirasa duyarlılık, milliyetçi ve çalışkan olma, kurallara uyma davranışları işlenmiştir. Çocuk eserlerinin incelendiği Bulut (2021) ve Karagöz (2017), araştırmalarında en az işlenen kök değerın vatanseverlik olduğunu tespit etmelerine karşın incelenen takvimimizde vatanseverlik sıklıkla yer verilen değerler arasındadır.

Bugün ne olmuş?: 1920 yılında Maraş'ın kurtuluşu (12 Şubat- 2. bölüm).

Bugün ne olmuş?: 1975 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kuruluşu

1918 yılında Erzincan'ın kurtuluşu (13 Şubat- 2. bölüm).

Okuma parçası: ... 18 Mart 1915 Perşembe günü sabahı İngiliz ve Fransız donanmaları tüm güçleriyle boğaza girdiler. 50'den fazla irili ufaklı gemi Çanakkale'deki tabyaları bombalıyordu. Düşmanın 500 topuna karşılık Osmanlı'da 155 kadar top vardı. Türk toplarının mevzilerinin kısa olması rağmen, gemilere büyük zarar veriyordu. Yara alan gemilerden birkaçı geri çekilirken Nusret Mayın gemisinin yerleştirdiği mayınlarla denizin dibini boylamıştı. Düşman her şeye rağmen savaşmaya devam ediyordu. Ta ki Seyit Onbaşı gibi kahraman askerlerinin koca top mermilerini tek başlarına kaldırıp düşmanın en büyük gemilerini vurana kadar. Bu dakikadan sonra düşman Çanakkale'yi geçemeyeceğini anlamıştı (18 Mart- 6. bölüm).

Altın bilgi: Fatih Sultan Mehmet, her gün mutlaka kitap okur, vaktini çoğunlukla kütüphanede değerlendirirdi. Bugün sen de kütüphaneye gitmeye ne dersin? (2 Nisan- 4. bölüm).

Okuma parçası: Osmanlı Devleti'nde üç ayların ikincisi olan Şaban-ı Şerif ayında halkın Ramazan-ı Şerif'i huzurlu ve rahat bir şekilde geçirebilmesi devlet tarafından birtakım kurallar yayınlanırdı. İnsanlar vatanseverlikleri gereği devletin kurallarına uyarlardı. Sosyal hayatın düzenini bozacak veya aksatacak ne varsa uzak durmaya gayret ederlerdi (3 Mayıs- 6.bölüm).

Hadis-i Şerif: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: *Kostantıniyye (İstanbul) elbette fethedilecektir. Onu fetheden emir (kumandan) ne güzel emir; o asker ne güzel askerdir!* (29 Mayıs- 1. bölüm).

Kelime günlüğü: Şüheda: Allah rızası için yola çıkmış veya savaşmış, bu uğurda hayatını kaybetmiş kimseler. Çanakkale'yi gezerken şühedanın ruhuna Fatihalar okuduk (3 Kasım- 2. bölüm).

Sorumluluk Kök Değeri

Kendine, çevresine, vatanına, ailesine karşı sorumlu olma, sözünde durma, tutarlı ve güvenilir olma, davranışlarının sonuçlarını üstlenmeye yönelik tutum ve davranışları kapsayan sorumluluk kök değerine ilişkin takvimde yer alan örnekler sunulmuştur. Sorumluluk değeri, İslam dinine karşı sorumluluklarımızın yanında misafirimize karşı sorumluluğumuz ve çevremizdeki bireylere karşı sorumluluklarımızın şeklinde ele alınmıştır. İnsanların hayatlarını daha iyi sürdürebilmeleri için yapmaları gereken görevler çerçevesinde ele alınan sorumluluk değeri, kişinin kendisine, çevresine, vatanına ve ailesine karşı olan görevlerin bilincinde olma davranışları olarak değerlendirilmiştir.

Hadis-i Şerif: Peygamber efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: *İman yetmiş küsur şubedir. Üst mertebesi "La ilahe illallah" demek, en alt mertebesi insanlara eziyet verecek şeyi yoldan kaldırmaktır. Haya da imandan bir şubedir* (13 Şubat- 1. bölüm).

Okuma parçası: Eller Ne Zaman Yıkanmalı? Yemeklerden önce ve sonra; tuvaletten önce ve sonra; dışarıdan eve ya da okula gelince; sabah uyanınca ve akşam yatmadan önce; kirli ve tozlu bir işi

tamamlandıktan sonra; diş, ağız, göz, yüz temizliği yapmadan önce; hayvanlara dokunduktan sonra; tırnakları kestikten sonra (13 Şubat- 6. bölüm).

Kelime günlüğü: İtina: Bir işin elden geldiğince iyi olması için gösterilen çaba, özen. Çocuklar ödevleri bitince itina ile masasını toparlayıp, çantalarını hazırlarlar (15 Şubat- 2. bölüm).

Özlü söz: Dinin esası üçtür:1- Bütün işlerimizde ve Ahlakımıza peygamber efendimize (s.a.v.) tabi olmak, 2- Helalinden yemek ve içmek, 3-Bütün amellerimizi yalnız Allah rızası için yapmak (Şehla-i Tüsteri Hazretleri) (26 Şubat- 1. bölüm).

Okuma parçası: İnsanların Sorumlulukları: Cömert ve iyi huylu olmak, komşuları ile iyi geçinmek, hayırlı işlerde arabuluculuk yapmak, söze selamla başlamak, öfkesini tutmak, insanların kusurlarını bağışlamak...(27 Şubat- 6. bölüm).

Okuma parçası: Misafir Adabı- ...Çevremizdeki insanlarla karşılıklı misafirlikler sırasında bir araya gelebiliriz. Bazen biz misafir oluruz bazen de gelen misafirleri ağırlarız. Her iki durumda da yerine getirilmesi güzel olan bazı adap kaideleri vardır. Biz ev sahibi sekme misafir geliyorsa, misafir gelmeden önce evi düzenleyip temizleyebiliriz. Güler yüzle karşılayıp hoş geldiniz diyebiliriz. Eşyaları varsa uygun bir yere koymalarını sağlayabiliriz. Rahat edecekleri bir otele yönlendirebiliriz. İhtiyaçlarını sorup onlara ikramda bulunabiliriz. Kitap ve oyuncaklarımızdan uygun gördüklerinizi paylaşabiliriz. Bir başkasına misafiriğe gidiyorsak, gitmeden önce onlara haber vermeliyiz. Eve girerken güler yüzle selam vermeliyiz. Ev sahiplerinin gösterdiği odayı kullanmalıyız, başka bir odayı kullanmak istiyorsak izin almalıyız. Evdeki oyuncak ve diğer eşyaları kullanmak için izin almalıyız. Ev sahibine ikramlar için teşekkür etmeliyiz (13 Mart-6. bölüm).

Okuma parçası: Cömerdin Cimriliği- Gazneliler döneminin meşhur vezirlerinden Hasan Meymendi, kendisine yiyecek ikram edildiğinde asla tek başına yemez, yanındakilerle paylaşırdı. Günün birinde çiftçi yeni ürettiği üç salatalığı ikram etti. Vezir teşekkür ederek salatalığın birini tek başına yedi. Sonra ikincisini de tek başına yedi. Üçüncüsünde de kimseye ikramda bulunmadı. Orada bulunanlar hiç alışık olmadıkları bu duruma çok şaşırıldılar. Vezir salatalıkları getiren adama ikram için teşekkür etti. Kendisiyle hal hatır ederek çeşitli hediyeler vererek gönderdi. Adam gittikten sonra yanına dönerek: "Salatalıkları neden tek başıma yediğimi merak etmişsinizdir, söyleyeyim. Birinci salatalığı yedim çok acı olduğunu fark ettim. İkincisi ve üçüncüsü ilkinden de acıydı. Onlardan da size sunamadım. Çünkü birine verecek olsam olur da adamın ikramı ile ilgili kötü bir şey söylerseniz de adamcağız mahcup olur diye korktum." dedi. Bizler de hayatta yapacaklarımızın sonucunu düşünerek hareket etmeliyiz (11 Aralık-6. bölüm).

Dostluk Kök Değeri

Güven duyma, anlayışlı olma, dayanışma, sadık olma, vefalı olma ve yardımlaşma davranışlarını kapsayan dostluk kök değerine ilişkin takvimde yer alan örnekler sunulmuştur. Takvimin farklı bölümlerinde dostluğun önemi vurgulanmıştır. Dostlarla ilişkilere, dayanışmaya, çocuklukta dostluğun başladığına, cömertliğe değinilmiştir. Ayrıca okuma parçasında İslam dininde arkadaşlığa verilen önem üzerinde durulmuştur.

Özlü söz: Tatlı dilli olanların dostları, her gün biraz daha artar. (Hz. Ali) (20 Mart- 1. bölüm).

Kelime günlüğü: Ramazan tebriği: Ramazan ayı girdiğinde Müslümanlar'ın sevinçlerini birbirleri ile paylaşmalarındır. Dostlarımızı arayarak Ramazanlarını tebrik ettik (25 Nisan- 2. bölüm).

Özlü söz: İyilik, insanları birbirine bağlayan altın zincir gibidir (Anonim) (2 Mayıs- 1. bölüm).

Okuma parçası: Çocuk Olmak Güzeldir-

Çocuk olmak güzeldir,

Kuş gibidir sesleri.

Şaşırtırlar bizleri.

Tatlı tatlı konuşup,

Bir çocuk olunca 3-5 yaşında,

Saçar bize neşeleri.

Kalbinde ne güzel şeyler oluyor.

Oyun oynar eğlenirler,

Hele bir de kendine dost bulunca,

Büyükleri hep yenerler.

Sabah akşam demeden her gün oynuyor

Türlü türlü hünerler,

(23 Şubat- 6.bölüm)

Deyim: Hızır gibi yetişmek: Bir insanın çok sıkıntılı, umutsuz bir anında beklenmedik bir arkadaşının aniden yardıma gelmesi. Dostum bana hızır gibi yetişmeseydi, elimdeki işler bitmeyecekti (7 Mayıs- 3. bölüm).

Okuma parçası: Arkadaşlık Adabı- Arkadaşlık yapmanın birçok adabı vardır. Peygamber Efendimiz (s.a.v.): “İki dost, iki el gibidir, birbirlerini yıkar (temizler)” buyurmuştur. Bir gün Peygamber Efendimiz (s.a.v.) sahabeleriyle birlikte bir ağaçlığa girer ve erik ağacından biri eğri diğeri düz iki misvak keser. Eğrisini kendisine bırakır, düzgün olanını arkadaşına verir. O sahabi: “Bu düz misvak size yakışır” deyince, Peygamber Efendimiz (s.a.v.): “Eğer misvakları sen bulup kesmiş olsaydın düzgün olanını bana vermen üstünlük sayılırdı. Çünkü arkadaşlık eden iki kişiden, arkadaşına en şefkatli olan Allah katında en makbul olur.” buyurdular...(13 Haziran- 6. bölüm).

Özlü söz: Allahü Teala’yı sevenin alameti üçtür: Cömertlikte denize, şefkatte güneşe ve tevazuda toprağa benzer (Beyazid-i Bistami Hazretleri) (5 Ağustos- 1. bölüm).

Hadis-i Şerif: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: Bir kula İslam’dan sonra salih bir arkadaştan daha hayırlı bir şey verilmemiştir (23 Ekim- 1. bölüm).

Özdenetim Kök Değeri

Bireyin kendi davranışlarını kontrol etme, davranışlarının sorumluluğunu üstlenme, özgüven sahibi olma ve gerektiğinde özür dileme durumlarını kapsayan özdenetim kök değerine ilişkin takvimde yer alan örnekler sunulmuştur. Sorumluluk ve özdenetim kök değerleri arasında keskin bir farklılık bulunmamaktadır. Ancak analiz sürecinde kişinin nefesine zor gelen durumların üstesinden gelmeye çalışması, kendini kontrol edebilmesine yönelik davranışlar özdenetim değeri olarak değerlendirilmiştir. Özdenetim değerine yönelik takvimde kişinin hatalı olduğu durumlar karşısında özür dileyebilme davranışı sıklıkla vurgulanmıştır.

Okuma parçası: İslam’ın Güzellikleri- Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: “Muhakkak Allahü Teala İslam’ı güzel ahlak ve en hayırlı ameller ile çevrili olarak göndermiştir.” Bu güzel huylardan bazıları şunlardır: İnsanlarla iyi geçinmek ve onlara iyi davranmak, yumuşak sözlü olmak ve kaba davranmamak, insanların hatalarını bağışlamak, öfkesini tutmak (27 Şubat- 6. bölüm).

Okuma parçası: Eşeğin Hiç Mi Suçu Yok?- Yaptığı her davranışın sorumluluğunu üstlenen Nasrettin Hoca bir gün alışveriş için şehre gidecekti. Kapının önündeki eşeğe atlamış. Fakat eşeğe ters binmiş. Oradan geçen birisi hocanın eşekle ters gittiğini görünce merakla sormuş: “Hocam, eşeğe neden ters biniyorsun?” demiş. Hoca sinirli ve kendinden emin bir şekilde: “Kabahat yalnız benim mi? Eşeğin hiç mi suçu yok? Baksana ters duruyor. Eğer o doğru dursaydı ben de doğru binecektim. Niçin eşekte suç bulmuyorsun da bana soruyorsun?” diye cevap vermiş (12 Nisan- 6. bölüm).

Deyim: Gözü kesmek: Bir şeyin üstesinden gelebileceğine inanmak. Projesini bu yıl içinde tamamlamayı gözü kesmişti (25 Nisan- 3. bölüm).

Özlü söz: İnsan kalbi, bir sandıktır; dudakları onun kilidi, dil ise anahtarıdır. İnsana o anahtarı iyi muhafaza etmek düşer (Ömer bin Abdülaziz Hazretleri) (9 Ağustos- 1. bölüm).

Özlü söz: Ne söyleyeceğini düşünerek konuşan kimse, insanların en akıllısıdır (Abdullah ini Abbas Hazretleri) (1 Eylül- 1. bölüm).

Hadis-i Şerif: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: Özür dilemek zorunda kalacağın bir şey yapmaktan sakın (18 Eylül- 1. bölüm).

Hadis-i Şerif: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: Ahiret işi müstesna, her işte yavaş ve tedbirli davranmak hayırlıdır (22 Kasım- 1. bölüm).

Kelime günlüğü: Tedbir: Bir şeyi önlemek veya olmasını sağlamak için yapılan hazırlık, başvuru çare, önlem. Dedem her zaman "Tedbir kuldandır, takdir Allah'tandır." derdi (22 Kasım- 2. bölüm).

Yardımseverlik Kök Değeri

Cömert olma, iş birliği yapma, merhametli olma, misafirperver olma, paylaşma tutum ve davranışlarını içeren yardımseverlik kök değerine ilişkin takvimde yer alan örnekler sunulmuştur. Dinimizin şartlarından olan zekat vermenin önemi, yardımseverlik değeri kapsamına alınmıştır. İhtiyacı olana, karşılık beklemeksizin istekli şekilde maddi ve manevi destekte bulunma davranışı olarak ifade edilen yardımseverlik; incelenen takvimde misafirperver, cömert ve paylaşımcı olmayı da içine almıştır. Okuma parçalarında İslam dininde yardımlaşmaya verilen önem ve yardım amacıyla kurulan bir hastanenin tarihçesi anlatılmıştır.

Özlü söz: Allahü Teala'yı sevenin alameti üçtür: Cömertlikte denize, şefkatte güneşe ve tevazuda toprağa benzer (Beyazid-i Bistami Hazretleri) (5 Ağustos- 1. bölüm).

Hadis-i Şerif: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: *Kim bir amaya (gözleri görmeyen) kırk adım yardımcı olur, yol gösterirse geçmiş (küçük) günahları mağfiret olur* (7 Şubat- 1. bölüm).

Mani: Deniz suyu serindir,

Damla gibi derindir,

Bir tek hurma da olsa,

Bir mümini sevindir (3 Mayıs- 4. bölüm).

Kelime günlüğü: Fıtır Sadakası (Fitre): Ramazan-ı Şerif ayında verilen sadakadır. Miktarı, bir kişinin bir günlük yemeği kadardır (19 Mayıs- 2. bölüm).

Okuma parçası: Neler Sadakadır?- Sadaka, yalnız Allah rızası için yoksullara, fakirlere, ihtiyaç sahiplerine yardım amacıyla, karşılıksız verilen şey, her türlü iyilik, Allah yolunda yapılan harcamalara verilen isimdir. İnsanlara eziyet veren bir şeyi yoldan kaldırmak sadakadır. Hayvanına bir şey yüklemek veya yükü indirmek isteyen birine yardım etmek sadakadır. Güzel bir söz sadakadır. Bir Müslüman'ın kardeşinin yüzüne tebessüm etmesi sadakadır... (23 Mayıs- 6. bölüm).

Okuma parçası: Hamidiye Etfal (Çocuk) Hastanesi- Sultan ikinci Abdülhamid Han'ın henüz 8 aylık olan kızı Hatice Sultan, difteriye yakalanmıştı. Pek çok hekim ellerinden gelen gayreti göstermesine rağmen hanım sultan kurtarılamadı. Evlatlarına gösterdiği merhamet ve şefkati halkından da esirgemeyen Abdülhamid Han "Benim çocuğum kurtarılamadı. Kim bilir fakir fukaranın çocuklarına nasıl bakılıyor? Hiç olmazsa bir hastane yaptırılmalı da benim gibi birçok babanın kalbi yanmasın." diyerek Hatice Sultan adına bir hastane yaptırmaya karar verdi. İnşaatı bir sene süren hastanenin bütün masrafları bizzat padişahın şahsi parasından ödendi ve hiçbir masraftan kaçılmadı. Hastanenin planları Avrupa'daki en meşhur çocuk hastaneleri incelenerek hazırlandı. Kullanılan malzemeler de devrin en üst teknolojik ürünleriydi. Hastane 5 Haziran 1899'da Hamidiye Etfal Hastahane-i Alisi ismiyle hizmete başladı. Hastanede Müslüman veya gayrimüslim ayrımı yapılmaksızın her çocuğa bakılır ve masrafları için para

alınmazdı. Günümüzde bu hastane Şişli Hamidiye Eftal Eğitim ve Araştırma Hastanesi ismiyle faaliyetini sürdürmektedir (5 Haziran- 6. bölüm).

Ayet-i Kerime: Allahü Teala şöyle buyurdu (meal): *İyilik ve takvada birbirinizle yardımlaşınız.* (Maide Suresi, 2. Ayet-i Kerime) (13 Temmuz- 1. bölüm).

Hadis-i Şerif: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: *Kul, mümin kardeşinin yardımında olduğu müddetçe Allahü Teala da o kulun yardımındadır* (17 Eylül- 1. bölüm).

Dürüstlük Kök Değeri

Açık ve anlaşılır olma, doğru sözlü olma, güvenilir olma ve sözünde durma davranışlarını içeren dürüstlük kök değerine ilişkin takvimde yer alan örnekler sunulmuştur. Doğru sözlü olma, güvenilir olma ve sözünde durma davranışlarını içeren dürüstlük değeri Eken ve Öksöz (2019), ilkokul Türkçe ders kitaplarındaki metinlerde en az işlenen değerlerden biri olarak tespit etmesine karşın çalışmamızda çok tekrarlanan değerler arasında bulunmaktadır. Takvimde yalan söylemekten uzak durmanın ve verilen sözü tutmanın gerektiği vurgulanmıştır. Takvimin genellikle birinci ve dördüncü bölümünde dürüstlük kök değerine yer verilmiştir.

Okuma parçası: Muhammedü'l Emin- Her bakımdan insanların en üstünü olan Peygamber Efendimiz (s.a.v.), daha gençliğinde Mekke halkı tarafında çok sevilmiştir. Güzel ahlakı, insanlara görülmemiş bir şekilde iyi davranması, sakinliği, yumuşak huyluluğu ve diğer üstünlükleri insanların onu sevmesini sağlamış, herkes ona hayran kalmıştır. Yalan söylemez, doğruluktan hiç ayrılmaz, insanlara şefkatle yaklaşır, söz verdiği zaman sözünde dururdu... Bu güzel özelliklerinden dolayı Mekkeliler onu "El-Emin (her zaman güvenilen)" diyerek isimlendirirlerdi (1 Şubat- 6. bölüm).

Mani: Kaleden iniş olmaz,

Demirden gümüş olmaz,

Önünde söz verip de,

Sonunda dönüş olmaz. (20 Mayıs- 4. bölüm).

Hadis-i Şerif: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: *Amellerin en faziletlisi helal kazanmaktır* (3 Mayıs- 1. bölüm).

Özlü söz: Takvadan daha faziletli bir azık, sükut etmekten daha güzel bir şey, cehaletten daha zararlı bir düşman, yalandan daha büyük bir hastalık yoktur (Cafer-i Sadık Hazretleri) (28 Haziran- 1. bölüm).

Özlü söz: Adalet, doğru sözden asla vazgeçmemektir (Anonim) (6 Temmuz- 1. bölüm).

Sabır Kök Değeri

Azimli olma, tahammül etme ve beklemeyi bilme davranışlarını içeren sabır kök değerine ilişkin takvimde yer alan örnekler sunulmuştur. Takvimin birinci bölümlerinde sabır değerine İslam dininin verdiği önem vurgulanmıştır. Okuma parçalarında öğrenme sırasında sabırlı olmanın gerekliliği açıklanmıştır.

Hadis-i Şerif: Peygamber Efendimiz (s.a.v.) şöyle buyurdular: *Sabır ve dua, müminin ne güzel silahıdır* (18 Mart- 1. bölüm).

Ayet-i Kerime: Allahü Teala şöyle buyurdu (meal): *Ey iman edenler! Sabırla ve namazla (Allah'tan) yardım isteyin. Hiç şüphe yok ki, Allah sabredenlerle beraberdir* (Bakara Suresi, 153. Ayet-i Kerime) (18 Nisan- 1. bölüm)

Okuma parçası: Püf Noktası- Vaktiyle testi, çanak, çömlek yapan bir ustanın yanında çalışan çırak, çanak çömlek işini yeterince öğrendiğini düşünür. Artık kendi başına bir dükkan açmak ister. Bu isteğini ustasına bildirir. Lakin her defasında ustası ona: "Sen daha işin püf noktasını bilmiyorsun. Biraz daha

emek vermen gerekiyor. Sabırlı ol. Şu işin püf noktasını öğren. Ben sana dükkanı kendim açacağım. Çıracı ustasının nasihatlarını dinlemez ve gidip bir dükkan açar. Yeni dükkanında güzel güzel yaptığı testiler, küpler, vazolar tek tek çatlar. Ne yaptıysa bu çatlamaların önüne geçemez. Çaresiz bunun sebebini öğrenmek için ustasının yanına gider. Ustası: “Ben sana demedim mi evladım; sen bu işin püf noktasını öğrenmedin daha. Çanak çömlek işinin bir püf noktası vardır.” der ve daha sonra tezgaha bir miktar çamur koyar. Çıracı merdaneyi döndürüp çamura şekil vermeye başladığında usta önünde dönen çamura ara sıra “püf” diye üfleterek zamanla testi çatlatarak küçük hava kabarcıklarını patlatıp giderir. Böylece çıracı da bu sanatın “püf” denilen noktasını öğrenmiş olur. O günden sonra her sanatın, her işin incelik gerektiren kısmına püf noktası denmeye başlanmıştır (11 Mayıs- 6. bölüm).

Özlü söz: Meşakkatine (zorluğuna) katladığın kadar, meşakkatini yüklediğin miktarca temenni ettiğin şeye nail olursun (Anonim) (26 Mayıs- 1. bölüm).

Okuma parçası: Sabır- Bir gün iki kardeş birlikte ders çalışıyorlarmış. Büyük kardeş küçük kardeşe demiş ki: “Kardeşim, bu ders ne kadar zor, bir türlü ezberleyemiyorum. Artık benim canım sıkıldı, bırakacağım ezberlemeyi. Senin de canın sıkılmıyor mu ders çalışırken?” “Asla canım sıkılmıyor. Hem de bu dersi ne kadar kolay öğreniyorum bir bilsen.” “Aman kardeşim, nasıl oluyor da hiç canın sıkılmıyor ve öyle kolay öğreniyorsun?” “Canımın sıkılmamasının ve kolay öğrenmemin bir sebebi var. O da kitabımın sayfaları arasında zor dersleri kolaylaştırıcı bir yaprak koydum. Sebebi bu yapraktır.” “Aman benim mini mini kardeşim, o yaprağın ismini bana söyler misin? Ben de faydalanayım.” “Kardeşim yaprağın ismine sabır derler.” (8 Temmuz- 6. bölüm).

Adalet Kök Değeri

Bireyin adil olma ve eşit davranmaya yönelik davranışlarını içeren adalet kök değerine ilişkin takvimde yer alan örnekler sunulmuştur. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2017) kök değerlerin açıklaması metninde adalet değerinin içeriği adil olma ve eşit davranma davranışları ile sınırlı olduğundan sayıca az vurgu yapılmıştır. Bulut (2021) ve Dilek (2017) çocuk eserleri üzerine yaptıkları incelemelerde çalışmamızla benzer şekilde eserlerde en az vurgu yapılan kök değerinin adalet olduğu sonuçlarına ulaşmışlardır.

Ayet-i Kerime: Allahü Teala şöyle buyurdu (meal): *Adaletle hükmedin (her hak sahibine nasibini verin). Muhakkak Allahü Teala adaletle hükmedenleri sever (Hucurat Suresi, 9. Ayet-i Kerime)* (2 Haziran- 1. bölüm).

Özlü söz: Adalet, doğru sözden asla vazgeçmemektir (Anonim) (6 Temmuz- 1. bölüm).

Kelime günlüğü: Adalet: Hak ve hukuka uyma. Herkesin hakkını gözetme (17 Eylül- 2. bölüm).

İncelen çocuk takviminin aktardığı kök değerlerinin yanında çocuklar için merak uyandıran, ilgi çekici bilimsel bilgiler, bilmeceler, bulmacalar, zeka soruları, yemek tarifleri, öğretici tarihsel ve dinsel bilgiler içermektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Yapraklı çocuk takviminin adalet, dostluk, dürüstlük, öz denetim, sabır, saygı, sevgi, sorumluluk, vatanseverlik ve yardımseverlik kök değerleri çerçevesinde incelenmesi ve yapraklı takvimlerin önemini değerler eğitimi açısından ortaya koyulması amacıyla yapılan çalışmada, MEB (2017) tarafından belirtilen kök değerlerin her birinin dikkate değer sayıda vurgulandığı tespit edilmiştir. Bu açıdan incelenen takvimin değerler açısından zengin olduğu ve teknolojik araçların hızla yaygınlaştığı günümüzde, zaman algısının farklılaşmasıyla birlikte önemini kaybetmeye başlayan ama üstlendiği fonksiyonların anlamı kaybolmayan yapraklı takvimlerin kültürel bir miras olmasının yanında değerler eğitiminde de önemli bir yer tuttuğu anlaşılmaktadır.

Takvimde işlenen kök değerlerden en fazla sevgi (78) kök değeri ve sırasıyla saygı (52), vatanseverlik (51), sorumluluk (49), dostluk (40), yardımseverlik (40), özdenetim (38), dürüstlük (38), sabır (26), adalet (23) kök değerleri izlenmektedir. Takvimde yer alan değerlerden en fazla “sevgi” değerinin yer

aldığı, en az ise “adalet” değerinin bulunduğu tespit edilmiştir.

Çalışmada 2018 yılı eğitim programına dahil edilmiş olan on kök değer açısından, teknolojilerin toplumsal hayatta henüz söz sahibi olmadığı dönemlerde insanların gündelik bilgilerinin oluşması, sohbet konularının belirlenmesi, zaman yönetiminin sağlanması bakımından kültürümüzde önemli bir yer edinmiş olan yapraklı takvimlerin incelemesi yapılmıştır. İncelemesi yapılan çocuk takviminin açık ve anlaşılır bir dille yazıldığı görülmektedir. Ayrıca merak uyandıran, ilgi çekici bilimsel bilgiler, bilmeceler, bulmacalar, zeka soruları, yemek tarifleri, öğretici tarihsel ve dini bilgiler sayesinde çocukları içine çekerek sevgiyi, saygıyı, iyiliği, sorumluluğu, yardımseverliği, dürüstlüğü ve dostluğu çocuklara kazandırma hedefinde olduğu tespit edilmiştir. Takvimdeki konu alınan içeriklerin kök değerlerle ilişkisinin öğrencilere sunulmasının değerlerin anlaşılması ve içselleştirilmesi bakımından faydalı olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Öğrencilere kazandırılmak istenen değerlerin doğrudan nasihatlerle değil, dolaylı yoldan okunan eserlerle iletilmesinin davranışlarda kalıcılığı kolaylaştıracağı görüşünden hareketle, yapraklı takvimlerin ders içi ve ders dışı etkinliklerde kullanılması, tavsiye kaynaklar arasında kabul görmesi sağlanabilir. Çalışmada kök değerler açısından incelenen çocuk takviminin değerler eğitimine yönelik zengin içeriğe sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle, gelecekte yapılacak çalışmalarda diğer yapraklı çocuk takvimlerinin de incelemesi yapılabilir. Ayrıca incelenmesi yapılan takvim ve diğer takvimlerin 2018 yılında yayımlanan öğretim programlarında yer alan kök değerlerin dışında kalan diğer değerler bağlamında da incelemeler yapılarak değerler eğitimi literatürüne daha geniş bir katkı sağlanabilir.

Araştırmaya konu olan takvimin içerikleri, değerler eğitiminde etkili olan tiyatro ve drama gibi yöntemlerle öğrenciler tarafından kolayca senaryolaştırılıp canlandırılabilir niteliktedir. Pandemi koşullarında projemizde tiyatro ve drama etkinlikleri gerçekleştirilememiştir ancak öğrencilerin vurgulanan değerleri öğrenmesini kolaylaştırmak için bu etkinliklerden faydalanılması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Abacı, E. (2018). *Behiç Ak'ın çocuk kitaplarının değerler eğitimi açısından incelenmesi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Bülent Ecevit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Akbaş, O. (2008). Değerler eğitimi akımlarına genel bir bakış. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 6(16), 9- 27.
- Aktepe, V. ve Tahiroğlu, M. (2016). Değerler eğitimi yaklaşımları ve etkinlik örnekleri. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 42, 361-384.
- Aydoğdu, H. ve Alkan, E. (2020). Değerler eğitimi ve Behiç Ak'ın Tavşan Dişli Bir Gözlemcinin Notları'nda sevgi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(226), 185-204.
- Belet, D. ve Deveci, H. (2008). *Türkçe ders kitaplarının değerler açısından incelenmesi*, VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, 2-4 Mayıs 2008, Çanakkale.
- Bulut, K. (2021). Ayla Kutlu'nun Merhaba Sevgi adlı çocuk romanının değerler eğitimi ve on kök değer açısından incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 57, 248-272.
- Demircioğlu, İ. H. ve Tokdemir, M.A. (2008). Değerlerin oluşturulma sürecinde tarih eğitimi: amaç, işlev ve içerik. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 16(15), 69-88.
- Demirkazık, H. İ. (2012). Emrî Divanı'nda adetler ve gelenekler. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 9, 49-110.
- Dilek, A. (2017). Feridun Oral'ın resimli hikâye kitaplarındaki değerlerin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 15(33), 61-86.
- Dılmaç, B., Deniz, M. ve M.E. Deniz, (2009). Üniversite öğrencilerinin öz anlayışları ile değer tercihlerinin incelenmesi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 7(18), 9-24.
- Dirican, M. (1999). Doğa gözlemlerinden takvim yapraklarına hava durumu. *Bilim ve Teknik Dergisi*, Şubat Sayısı, 43-45.

- Ekşi, H. (2003). Temel insanî değerlerin kazandırılmasında bir yaklaşım: Karakter eğitimi programları. *Değerler Eğitim Dergisi*, 1(1), 79-96.
- Eken, N. T. ve Öksüz, H. İ. (2019). İlkokul (1-4) Türkçe ders kitaplarındaki hikâye edici metinlerin Türkçe Dersi Öğretim Programındaki kök değerler bakımından incelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 384-401.
- Er, O. (2016). Bitlis Eren Üniversitesi takvimlerine kültürel değerler açısından bir bakış. *A. Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 56, 1425-1440.
- Fazilet Çocuk Takvimi (2020). İstanbul: Çamlıca Çocuk Yayınları.
- Girmen, P. (2013). Türkçe eğitiminde atasözleri ve değer eğitimi. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 11(25), 117-142.
- Gülçil, F., Kılcan, B., Kılıçoğlu, G. ve Kurtoğlu, F. S. (2019). Hünkar Hacı Bektaş Velî Velayetnamesi'nin kök değerler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 8(1), 446-461.
- Hançerlioğlu, O. (2012). *Felsefe sözlüğü* (20. Baskı). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Karagöz, B. (2017). Naki Tezel' in Türk Masalları adlı kitabının değerler açısından analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 5(3), 534-556.
- Kasapoğlu, H. (2013). Okulda değer eğitimi ve hikâyeler. *Milli Eğitim Dergisi*, 198, 97-109.
- Keskin, Y. (2008). *Türkiye'de sosyal bilgiler öğretim programlarında değerler eğitimi: tarihsel gelişim, 1998 ve 2004 öğretim programlarının etkinliğinin araştırılması* (Yayınlanmamış doktora tezi). Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kılcan, B. (2016). Ignác Kúnos'un kırk dört Türk peri masalı adlı eserinin değerler açısından incelenmesi. *Turkish Journal of Education*, 5(3), 82-94.
- Lincoln, Y. S. & Guba, E. G. (1985). *Naturalistic inquiry*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Lovant, T. & Toomey, R. (2009). Values education and quality teaching. 16.12.2021 tarihinde www.springerlink.com/content/978-1-4020-9961-8/front-matter.pdf adresinden edinilmiştir.
- MEB (2020). *Eğitim Takvimi*. Erişim adresi: http://www.meb.gov.tr/meb_duyuruayrinti.php?ID=20021
- MEB (2018). *2023 Eğitim Vizyonu*. Erişim Adresi: http://2023vizyonu.meb.gov.tr/doc/2023_EGITIM_VIZYONU.pdf
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı (2017). *Müfredatta yenileme ve değişiklik çalışmalarımız üzerine*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi. Erişim adresi: https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_basin_aciklamasi-program.pdf
- Merriam, S. B. (2013). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (S. Turan, Çev. Ed.). Ankara: Nobel Akademi.
- Meydan, H. (2014). Okulda değerler eğitiminin yeri ve değerler eğitimi yaklaşımları üzerine bir değerlendirme. *Bülent Ecevit Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 1(1), 93-108
- Otmar, Ö. ve Erdem, A. (2019). Yalvaç Ural'ın çocuk edebiyatı eserlerinde hayvan sevgisi değeri. *Değerler Eğitimi Dergisi*, 17(37), 7-34.
- Özay, Ş. (2019). *Çocuk edebiyatı açısından Ülker Köksal'ın romanlarında değerler eğitimi* (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Özbaşı, S. (2020). Türkçe Dersi Öğretim Programındaki kök değerler çerçevesinde Aytül Akal masallarının incelenmesi. *IBAD Sosyal Bilimler Dergisi*, 8, 178-192.
- Parlak, P. Z. (2012). *Yaygın tarih eğitimi aracı olarak duvar takvimleri üretim süreci, içerik analizi ve kullanım biçimleri* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sönmez, Ö. F. (2014). Atasözlerinin sosyal bilgiler programındaki değerler açısından incelenmesi. *Journal of World of Turks*, 6(2), 101-115.
- Şenkardeşler, A. (2013). *Takvimlerin toplumsal işlevleri: saatli maarif takvimi örneği* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karabük Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Karabük

- Şimşek, Ş. (2015). Kemalettin Tuğcu'nun romanlarında değerler eğitimi. *International Journal of Humanities and Education*, 1(1), 79-104.
- Tekşan, K. (2012). Türkçe dersi değerler eğitiminde Kutadgu Bilig'in kullanımı. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1-17.
- Topal, Y. (2019). Değerler eğitimi ve on kök değer. *Mavi Atlas*, 7(1), 245-254.
- Ulusoy, K. ve Dilmaç, B. (2016). *Değerler eğitimi*. (4.bs.). Ankara: Pegem Akademi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (6.bs.). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Wach, E. (2013). *Learning about qualitative document analysis*.